

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De operibus solidæque devotionis exercitiis, quæ vel quotidie non
peraguntur, ves fusiore indigent explicatione, quomodo cum majori fructu
peragi possint

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

§.1mus. Explicatio contentorum in Missa, quæ Sacrum audiendi &
celebranti utiliter servire possunt, ut contentorum in ea majorem notitiam
acquirat, & fructum inde colligat. De Confessione ante ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54780)

CAPUT TERTIUM.

*De Sacro celebrando, audiendo, & huc
pertinentibus.*

CApud hoc agens de mysterio omnium, quæ
in Ecclesia Catholica conficiuntur, maxi-
mo in varios dividetur §. §. in quibus ea adfe-
rentur, quæ tum celebranti & audienti Missam,
tum S. Communionem sumentis, tum iis servire
poterunt, qui munus alios etiam adultos &
clericos his in rebus instruendi in se suscipiunt,
& vi vocationis suæ teneræ juventuti constanti
conatu instillare debent reverentiam, devotio-
nem & amorem erga augustissimum hoc Sacri-
ficium & Sacramentum.

§. I mus.

*Explicatio contentorum in Missa, quæ cuivis Sa-
crum audienti & celebranti utiliter servire pos-
sunt, ut contentorum in ea majorem notitiam
acquirat, & fructum inde colligat.
De Confessione ante introitum Missæ.*

SANCTO Dei nomine, sine cujus auxilio & gra-
tia nihil penitus possumus, his verbis invo-
cato: *In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti,*
Sacerdos mox subjungit: *Introibo ad Altare Dei.*
Quasi diceret, ope & gratiâ Dei adjutus audeo
ad sanctum ejus Altare accedere. Et quia ante
omnia

omnia faciem Dei per peccata offensi reconciliare oportet, ut eò gratius offeratur Sacrificium, confitetur Sacerdos se peccatorem & maximum quidem esse per hæc verba: *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa*, nec tantum id confitetur coram Deo, B. V. SS. Apostolis Petro & Paulo & omnibus Sanctis, sed & coram omni populo. Idem cum Sacerdote facit Missæ inserviens aut eam audiens. Oportet autem id omnes facere serio, & præmeditatione cum intensissimo quodam de peccatis omnibus dolore, & firmissimo Deum posthac nunquam offendendi, ei omni diligentiam serviendi, & statum ac professionis suæ partes exactè implendi proposito. Ea de causa Sacerdos & Missæ inserviens B. V. & SS. omnium intercessionem petit dicens: *Ideo precor Beatam Mariam semper Virginem, Beatum Michaëlem Archangelum &c. orare pro me ad Dominum Deum nostrum.* Ut divina Majestas gratiam elargiri dignetur factum ipsi serviendi propositum semper executioni mandandi.

De introitu Missæ, & Kyrie eleyson.

In introitu Missæ solet Ecclesia gemere, & in suis necessitatibus opem à Deo implorare, subin etiam in gaudii exultationis simul & laudis aliarumque virtutum affectus prorumpere. *Kyrie & Christe eleyson* nonies jussu S. Gregorii Magni repetitum ferventia SS. PP. Patriarcharum & Prophetarum vota significat, quibus Deum

Deum hominem factum videre quàm ardentissimè exoptabant. *Obsecro Domine*, ingeminabat Moyles : *Mitte, quem missurus es.* Jacob Patriarcha jam moriturus hoc nixus desiderio & spe Gen. 49. lætiùs mortem oppetiit dicens: *Salutare tuum expectabo Domine*, ejusque videndi aviditate totus quantus accensus Isaias clamabat: *Utinam disrumperes calos, & descenderes.* Item: *Rorate celi de super, & nubes pluant justum, aperiat terra, & germinet Salvatorem.* Il. 45. David quoque Pl. 84. ingeminat: *Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum,* id est Salvatorem nostrum, *da nobis.* Hujusmodi gemitibus Scriptura plena est, quibus Deum in terra ambulantem Sancti videre desiderabant, utque è cælis descenderet, enixissimè postulabant. Ad horum ergo imitationem Sacerdos celebrans, & quivis alius Missam audiens viva videndi JESUM Christum Dominum nostrum, qui salus, remedium & vita nostra est, excitet in se desideria, seque illâ consoletur spe, brevè illum se in Altari & visurum & adoraturum in ænigmate, & post hanc vitam de facie ad faciem.

De Gloria in excelsis Deo, & Dominus vobiscum.

Nato Salvatore in stabulo Bethlemítico circa noctis medium [dum tenebris involuta omnia physicè, & moraliter respectu humani generis tenebris ignorantix circa unius ac veri Dei cultum consēpulti] luce cælesti Pastores illu-

illuminante illis dixit Angelus Luc. 2. *Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus.* Et assumptâ secum magnâ Angelorum multitudine cæleste hoc canticum simul cum aliis modulari cepit: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Quod deinde Ecclesia sic prosequitur: *Laudamus te, benedicimus te, &c.* Quàm dolendum hæc & similia sæpè in Missa & dici & audiri sine debitâ devotionis ac exultationis gustu. Non ero tam tepidus mi Domine. Persuadebo mihi lætum nati Salvatoris nuntium toties mihi afferri ab Angelo, quoties Missam vel dicam vel audiam; eò quòd paulò post videbo & adorabo accidentibus cooptum, quem olim Pastores viderunt, & adorarunt pannis involutum. Hæc verba *Dominus vobiscum* post hymnum dictum in hujus me fidei veritate confirmant. *Emmanuel* enim Messias nominandus erat, quod tantundem sonat ac *vobiscum Deus.*

De Oratione seu Collecta ante Epistolam, & aliâ post Communionem dici solitâ.

Sacerdos in oratione tùm suo tùm totius populi & universæ Ecclesiæ nomine varia à Deo pro temporum diversitate & pro necessitatibus occurrentium exigentiâ dona & beneficia petit, quæ Sacrum audiens cum ipso orare debet, vel si non intelligat, ad Sacerdotem se referat, qui omnium nomine petit. Idque cum eo
ma-

majori facere debet fiduciã, quòd pro nobis in orationibus contenta postulet Ecclesia, quæ quoniam in spiritu sponsi sui petit, in petendo non errat juxta illud ad Rom. 8. *Quid oremus, sicut oportet, nescimus. Ipse autem spiritus in Ecclesia ejus commorans postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.*

De Epistola.

Lacrýmis deplorandus abusus est inter fideles admodum frequens, quòd verbum Dei cum tam exigua reverentia, attentione ac devotione audiatur. Sæpè magnã audiendi aviditate ad celebrem aliquem Concionatorem audiendum accurritur. Quem, tametsi in se talis non sit, horã integrã nullo cum vicinis prolato verbo audimus. Quid autem est Epistola aliud, quàm brevis quædam concio? quam SS. Petrus, Paulus, Joannes, Jacobus, aut de Prophetarum numero alius, aut vir aliquis sanctus ad nos habet, quorum ore Deus locutus est, & cælestem doctrinam proposuit. Dum ergo audis v. g. *Lectio Epistola B. Pauli Apostoli*; Imaginare S. Paulum tibi concionari. Sacerdos autem Pauli vel alterius verba recitans, & multò magis Christi in Evangelio, si id non faciat distinctè, clarè, & cum devotione & gravitate debitã, sed deperanter ac indevotè, melius staret cum histrionibus in theatro, quàm in templo cum Sacerdotibus ad Altare. Tu verò Epistolam legi audiens memor illius Luc. 10. *Qui vos audit, me audit*

audit, qui vos spernit, me spernit. Benè ruminata in corde, quæ aure percipis, & documentum inde pro dietoto servitutum decerpe, & cogita coram Deo te substitutum malè, si sicut deberes, vitam tuam non instituas, qui tales quotidie audis Magistros ut SS. Petrum, Paulum aliosque Apostolos ac Prophetas.

De Evangelio.

*E*vangeliū tantundem sonat ac *latum nuntium*, & reverà ità lætum & bonum est, ut melius esse non possit pro vivis ac defunctis, sanis & ægris, divitibus & pauperibus, peccatoribus & iustis, captivis liberis, omnibus denique quâcunque necessitate pressis. Quibus in Evangelio remedium & medela proponitur. Testatur hoc Salvator ipse hæc *Is. 61.* verba proferens: *Evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, predicare captivis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, predicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Nam iis *Luc. 4.* recitatis subjungit: *Hodie impleta est hæc Scriptura in auribus vestris.* Dum scilicet me prædicantem auditis. Et nos Missam audientes audimus quotidie eundem Deum nobis prædicantem, læta nuntia per se denuntiantem, & abscondita à constitutione mundi per se eructantem, qui olim locutus fuerat per ora Prophetarum. Quàm ergo felices nos sumus in lege gratiæ præ illis, qui in lege naturæ & scriptâ vixerunt. Hinc colli-

colligere est, quantâ devotione & reverentiâ, quâ aviditate & desiderio, quâ cordis puritate & Sacerdos pronuntiare, & populus audire sanctum Evangelii textum debeat. Ut hoc nos Ecclesia doceret, extraordinariâ quâdam præventionem ante utitur, antequam S. Evangelii lectio inchoetur. Memor enim illius Is. 6. qui verbum à Deo in ore ejus positum prædicare non audebat, eò quòd *pollutus labiis ipse esset & habitaret in medio populi polluta labia habentis*. Ante Evangelium hanc jubet recitari orationem: *Munda cor meum & labia mea Omnipotens Deus; qui labia Isaia Propheta calculo mundasti ignito, ita me tuâ gratâ miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare*. Quo dicto mox benedictionem accipit Diaconus, & sibi ipsi eam impertit Sacerdos dicens: *Dominus sit in corde meo & in labiis meis, ut dignè & competenter annuntiem Evangelium suum*. Ut jam quoque populus ob sanctitatem & puritatem verborum se recolligat & cogitet, quàm mundum cor & aures ad ea audienda & recipienda habere debeat, ideo dicit Sacerdos *Dominus vobiscum*. Innuens, quòd eum ipse Deus propriis verbis alloquatur, & verba ejus verba vitæ aeternæ sint, & horum unumquodque in corde asservatum vitam aeternam adferat. *Beati oculi*, ait Christus Luc. 1. *qui vident, quæ vos videtis. Dico enim vobis, quòd multi Propheta & Reges voluerunt videre, quæ vos videtis, & non viderunt, & audire quæ auditis, & non audierunt*. Nos audimus quotidie

tidie Deum hominem factum, cum hominibus in terra conversatum, & vitam eos cælestem edocentem in sacro Missæ ministerio. Nec invidendum est iis, qui corporaliter eum viderunt, modò ipsa in nobis fides non deficiat. Nam Christus ipse B. Thomæ Apostolo olim dicebat Joan. 20. *Beati qui non viderunt & crediderunt.* Sicut autem in Evangelio, quod in Missa legitur, describitur nobis Christus miracula patrans, visum cæcis, surdis auditum dans, infirmos sanitati restituens, leprosos mundans, Dæmones ex energumenis ejiciens, mortuos denique ad vitam revocans. Ità reflectere oportet eundem ipsum Dominum, quem in Altari præsentem habemus, hæc ipsa in sensu morali in anima nostra efficere. Hoc unicè dolendum, quòd multi audientes vel etiam celebrantes Sacrum se ad Evangelium attentè considerandum & masticandum non ritè præparent, & eo vel audito vel lecto aridi omninò & nihilo meliores è templo abscedant, nec interrogati, quid Christus in Evangelio tempore Missæ lecto doceat, sciant desuper quidquam respondere. Cùm tamen Apostolus tam seriò moneat Hebr. 1. *Abundantiùs oportet observare nos ea, quæ audimus, ne forte pereffluamus, sive ne audita animo excidant.* Si enim, qui per Angelos & Prophetas dictus est sermo, factus est firmus [pergit l. c. Apostolus] *& omnis prævaricatio & inobedientia accepit justam mercedis retributionem* [hoc est, si puniti sunt illi, qui verbis Angeli aut Prophetæ nomine Dei loquentis morem

morem non gesserunt] quomodo nos effugiemus? si tantam neglexerimus salutem. Quæ cum initium accepisset enarrari per Dominum (ore scilicet, unigeniti Filii Dei Patris, incarnati] ab iis, qui audierunt, in nos confirmata est contestante Deo signis & portentis, & variis virtutibus, & Spiritus S. distributionibus secundum suam voluntatem. Verba sanè accuratâ ponderatione digna, ex quibus colligere possumus, quâ nobis attentione, diligentia, devotione legendum sit Evangelium aut audiendum in Missa.

De Credo sive Symbolo Niceno.

Vetula Christiana & puer infans plus scit ex Symbolo ab Apostolis vel à Nicena Synodo inspirante Spiritu S. composito, quam veteres omnes Philosophi subtili ingenio de rerum omnium principio affecuti sunt. Nempè humanam imò & Angelicam transcendunt intelligentiam contenta in hoc symbolo. Quæ, dum à celebrante altâ voce de creatione mundi, incarnato, nato, patiente, mortuo pro nobis Christo, gloriosè in cælos ascendente, & dein iudicaturum totum humanum genus, hominesque tum ad regnum suum æternum in cælos assumpturo, tum æternis inferni pœnis addicturo recitantur, Missam audiens attentè consideret, iis tanquam à Deo revelatis firmiter adhæreat, caput & vitam pro fide hac tuenda devoveat, & cum tam sollicitè examinaret, quam in rem pecuniam suam cum commodo exponere possit, cogitet seridè, quo-

quomodo vitam suam omnesque ejus partes, quæ ex diebus, quibus supervicturus est, componuntur, imposterum cum fructu æternum duraturo fidei suæ conformiter impendere, & tentationes Dæmonis ad fidei veritates reflectendo superare possit & velit juxta illud 1. Petr. 5. *Adversarius vester Diabolus tanquam leo rugiens circuit, querens quem devoret, cui resistite fortes in fide,*

De Offertorio usque ad Prefationem.

DUm Sacerdos panem & vinum offert Deo, hæc oblata postea Deus convertit in sacratissimum corpus & pretiosissimum Redemptoris nostri sanguinem. Sic quidquid à nobis Deus recipit, longè meliùs reddit. Offer ergo Deo, dum in Altari panis & vinum ei offertur, tu quod habes, & dic: nihil habeo magis meum quam me ipsum, nihilque magis à me mi Deus postulas quam me ipsum. Offero ergo tibi memoriam meam, intellectum, voluntatem, oculos, aures, linguam, cogitationes, verba & opera, ut hæc omnia in meliùs convertas. Et sicut panem & vinum, quæ tibi modò in Altari offeruntur, in sacratissimum corpus & sanguinem Christi convertis. Sic obsecro intellectum meum in intellectum Christi in tantum converte, ut cogitem, quæ ipse cogitat, similiter voluntatem meam in ipsius voluntatem, ut non aliud velim, quam ipse velit. Pari modo oculos, aures, linguam meam, ut videam, audiam &

loquar ut ipse, & jam non ipse in me, sed Christus in me sit. Frustra cavillantur Hæretici, quòd Sacerdos panem & vinum offerens dicat se offerre immaculatam hostiam panem & vinum, item se illa offerre pro peccatis. Nam panis & vinum vocantur hostia immaculata anticipatò, quia mox convertentur in corpus & sanguinem Domini, quæ sunt hostia immaculata. Vocantur autem hostia pro peccatis, quia sunt materia sacrificii, ex qua fit hostia pro peccatis. Sacerdos lavans manus examinet, & simul Missam audiens, an nihil mali conscientia ei exprobrare possit, quòd veræ innocentia, puritati, vitæque sanctitati, quâ coram Deo comparere fas est, adversetur.

A Prefatione usque ad Consecrationem.

S Gregorius Magnus constituit, ut in Canone adderentur hæc verba: *Diesque nostros in tua pace, &c.* quantò profundius in Missæ arcana descendit Sacerdos, & Deo in terram è cælis advocando, eumque in manibus suis ponendo fit vicinior, eo quoque majori cum attentione, timore, reverentiâ & amore erga ipsum se unâ cum ministrantibus Missamque audientibus gerat, necessum est. Attendat itaque quàm diligentissimè ad ea, quæ agit; eum gravitate ac modestia signa Crucis exprimat, omnes sacri Canonis orationes cum devotione pronuntiet. Quantum ad eos, quos Deo commendatos vult in *Memento* breviter & perpau-

cis, remittens se ad intentionem ante inchoationem sacri factam, id faciat, & maximam gerat curam, quo amore, reverentiâ, humilitate ac cordis puritate Deum Eucharisticum brevè tractaturus sit. Quin etiam gaudium in se excitet & exultet, quòd brevè intra manus suas habiturus sit eum, qui in quantum Deus ab æterno in æternum est in sinu Dei Patris, & quâ homo ad dexteram ejus confidet, quem novem mensium spatio visceribus & tanto tempore brachiis suis sanctissimis Deipara complexa est, & suis Simeon strinxit ulnis, qui hoc ipsum incruentum Sacrificium in ultima Cœna Deo Patri obtulit. Nec putet, quòd his aut similibus affectibus, quos ipsa verba Canonis suggerent, occupatus minùs exaudiendus sit in iis, quæ à Deo petere desiderat. Quin potiùs sibi persuadeat, multò meliorem postulata sua apud Deum successum habitura juxta illud Pl. 84. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.*

In oratione *communicantes* fiduciam excitet benè & ex voto cum Deo tractandi, cum hujusmodi Advocati, qualis est sanctissima ejus Mater, Apostoli, & tot Martyres unâ cum ipso se fistant Deo intercessores. Atque ità plenus fiducia absolvat orationem. *Quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tue muniamur auxilio.* Missam audiens tunc non deberet multùm orare vocaliter, sed cogitare, se brevi visurum & adoraturum Dominum Majestatis, sibi que insusurrari ab Angelis illud

Matth. 26, *Ecce sponsus venit, exite obviam ei,*
 Atque hoc majorem in eo devotionem teneri-
 que amoris affectum excitabit, quam si voca-
 lem aliquam orationem decurreret, quod in alia
 Missæ parte facere poterit,

*Quomodo in sanctissimo Sacramento Christus
 adorandus sit,*

CUM hostia in altum elevatur & calix, &
 oculus corporeus videt albedinem, rotun-
 ditatem, &c. oculus mentis & fidei aspicit ibi
 præsentem Jesum Christum Deum & hominem
 sine ulla substantia panis aut vini, ut naturæ,
 gratiæ & gloriæ Autorem, Creatorem, Salvato-
 rem, rerum omnium principium & finem, omni-
 bus necessitatibus nostris mederi adeo poten-
 tem, & ad id faciendum adeo promptum, ac
 olim, dum in mundo ambulavit, *pertransiit be-
 nefaciendo & sanando omnes.* Act. 1, Venit
 ergo nobis benefacere paratus, coram quo
 sicut in cælo ita & S. Missæ Sacrificio Cali-
 tremunt Potestates & Angeli, qui suo nos
 exemplo docent, quo silentio, timore, amore
 coram eo nos gerere debeamus, & cum qua
 adorationis signa, utriusque scilicet genuflexi-
 onem, quâ nos totos ei subicimus, & pecto-
 ris tunctionem, quâ adinstar Publicani nos pec-
 catores esse, & ipsum peccata remittere pro-
 fitemur, peragere debeamus. Hæc benè confi-
 derata condignos suggerent affectus, & omnem
 irreverentiam procul arcebunt.

*Quomodo sanctissimum hoc Sacrificium Patri
aeterno sit offerendum.*

INter omnes Missæ partes, in quibus major
consolationis & gaudii spiritualis materia sita
est, præcipuum est id, quando peractâ jam
elevatione Sacerdos innocentissimum agnum,
qui aufert peccata mundi, Deo Patri offert
piam hanc orationem recitans: *Unde & memo-
res Domine nos servi tui, sed & plebs tua sancta
eiusdem Christi Filii tui Domini nostri, tam bea-
te passionis, nec non & ab inferis resurrectionis,
sed & in celos gloriose ascensionis offerimus præcla-
ra Majestati tue de tuis donis ac datis hostiam pu-
ram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam,
panem sanctum vite æternæ & calicem salutis per-
petuæ.* Hæc S. Matris Ecclesiæ verba & Sacer-
dos & Missam audiens cum plenissima fiducia
& summo cordis gaudio ac solatio exprimere
debet sciens, quod Deo Patri offerat rem in
oculis tuis pretiosissimam, scilicet illum, de quo
dixit: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi
benè complacui.* Matth. 3. Per quem om-
nia impetrari possunt & debent. NB. hinc re-
flectere potes ad id, quod specialiter petis, &
tunc continuare orationem in Missa sequentem.

*Supra que propitio ac sereno vultu respicere
digneris & accepta habere, sicuti accepta habere
dignatus es munera pueri tui justii Abel, & sacri-
ficium Patriarchæ nostri Abræhe, & quod tibi ob-
tulit summus Sacerdos tuus Melchisedech, sanctum*

sacrificium immaculatam hostiam. Si jam vetera illa Sacrificia, quæ non nisi umbra & figura fuerunt Sacrificii nostri, respexit Deus. Quomodo respiciet ipsum sibi oblatum filium? qui jam inde à primo ineffabilis incarnationis suæ instanti velut omnium prædestinatorum, qui in libro vitæ, id est, divino intellectu scripti sunt, caput se statim obtulit ad patris sui voluntatem in omnibus, quæ mandaret, adimplendam ut mereretur non sibi gratiam & gloriam sive visionem beatificam, quam jam habebat, sed nobis. Solâ hâc tunc factâ oblatione infinitum promeruit, & infinitis mundis gratiam & gloriam acquisivit. Sicut & omni postea cogitatione, verbo, opere, passum aut pedum motu utpote actionibus theandricis & infiniti pretii. O si celebrans & Sacrum audiens vivaci hoc fide penetraret! quantis se thesauris ditaret vel in una Missa remissionem peccatorum & gratiam multiplicem impetrans. Sed hoc sanguineis deplorandum lacrymis. Quod, dum in casu, quo tantum homo unam Missam celebrare vel audire posset totâ vitâ suâ, illi utique ad animam suam ditandam devotissimè interesset, quod inquam jam indies fructum illum percipere valens vel Sacrum negligat, vel obiter ac perfunctoriè sine ullo devotionis gustu id celebret vel audiat.

Memento pro Defunctis.

Si oblationes Deo factæ per elemosynam, jejuniis, aliaque pia opera pro animabus in purgato

purgato i'o detentis tantum iis emolumentum adferunt. Quantum proderit oblatuſ pro iis in Miſſa, & à celebrante & audiente Miſſam, unigenitus Dei filius cum omnibus, quæ toto vitæ ſuæ curſu ſibi acquiſivit meritis infinitis. Quæ juxta divinæ voluntatis acceptationem ipſis plus vel minus applicantur. Prodeſt etiam illis præter ipſam Sacrificii virtutem ipſa particularis Sacerdotis in Miſſa devotio, quam ipſe à parte ſua, per opus hoc, quod agit, ut Miniſter Eccleſiæ, applicat. Quilibet ſive celebrans ſive audiens Miſſam habet fortè adhuc in purgatorio ſibi proximè conſanguineos vel alios quibus obligatus eſt. Lamentantur hæ bonæ animæ, quòd cum indies tot Miſſæ celebrentur, & tot audiri poſſint, ſub Memento, quòd Eccleſia ut pia & compatiens Mater expreſſè pro Defunctis in Miſſa fieri voluit, tam exigua earum habeatur memoria, cum tamen, ſi inſtanter æterno Patri unigenitus Dei Filius in Miſſa pro iis offerretur à ſibi in hac vita obligatis, vinculo carnis vel alio junctis, ipſi magnum inde perſentiſcerent refrigerium. Ergo quòd tibi aliquando factum voles, fac non frigidè, perfunctoriè, ſed ardentè, & benè præmeditatè pro his illis offerendo divinæ ſuæ Majeltati ſanctiſſimi Filii ſui D. N. J. C. merita. Si per *Memento* hoc in ſingulis Sacris à te continuatum citiùs illæ vel una earum conſpectu Dei perfruantur, quantas tibi per totam æternitatem aget gratias?

De Oratione Dominica.

DUm hanc Sacerdos recitat, per 3^{ium} modum orandi, quem explicavi in hac p. 30 c. 1. §. 1. cum Sacerdote eandem dicat audiens Missam; ad *ro Pater noster* excitando affectum amoris & fiduciæ. Christus in oratione in horro factâ dixit *Pater mi*. Eò quòd ipse solus sit Filius naturalis Dei. Nos verò dicimus *nostris*, eò quòd adoptione & gratiâ, quam per Sacrificium Missæ maximè impetrare possimus, multi filii Dei simus. *Qui es* ubique quidem, sed *in celis*, quo nos suspiramus, maximè ostendis gloriam tuam. *Sanctificetur nomen tuum*, ut qui in te ipso utpote immenso & infinito crescere non potes, in creaturis crescas, pluresque animæ te agnoscant, adorent, tibi que fideliter serviant. *Adveniat regnum tuum* in nobis expulso Dæmone & peccato. Et quoad hoc *fiat voluntas tua sicut in celo & in terra*, ut sicut beati eam faciunt in celo, sic homines adimpleant in terra. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, pro corpore alimentum, & in omnibus necessitatibus auxilium, pro anima panem scilicet verbi Dei, panem lacrymarum & pœnitentiæ Ps. 55. Panem Eucharisticum. Qui in Evang. quoque innuitur, dum loco horum verborum Matth. 6. *Panem nostrum quotidianum; mitte nobis debita nostra*, culpæ, pœnæ, quantum toties & æternam & temporalem promeriti sumus,

mus. *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*
Benè examina, an hoc coram Deo omniscio
corda & renes perscrutante in veritate dicere
possis. Si non, Deum contra te ipsum provo-
cas. Cùm petas, ut ità tibi ipsum roties offen-
denti faciat, sicut tu iis, qui te offendunt. *Et*
ne nos inducas in tentationem. Hâc petitione à
Deo poscimus, ut, si ad nostri exercitationem
& probationem nos diversimodè probari per-
mittat, nos cadere non sinat, sed gratiam no-
bis ad tentationem superandam largiatur. *Sed*
libera nos à malo. Possunt etiam inter mala
computari adversitates, sed propriè & in sensu
strictiore unicè malum est peccatum. Quia om-
ne in se bonum (ut apparet in Angelis ad tar-
tara detrusis primis nostris Parentibus, & tot
inde secutis calamitatibus à justitia divina in tem-
pore & æternitate intentaris) corrumpit, nec
tantum crucifixit D. N. J. C. sed & tantæ per se
malitiæ est, ut quantum est in se, denuo eum
crucifigat juxta Apostoli Pauli effatum. Cùm
autem æterna damnatio sequatur in peccato
mortali mortuum; & ab isto æterno malo libe-
rati petimus velut filii adoptivi æterni Patris &
confratres D. N. J. C. voce *Amen* ratificamus
omnia, quæ petimus, & desiderium hæc à
Deo impetrandi ostendimus.

*De Agnus Dei, Communionem, ejus diversis
modis & fructibus.*

Petimus, ut misericorditer nobiscum agat
Dei Filius & Agnus innocentissimus igno-
scendo

scendo peccata. Cùm ergo talem in Missa occasione habeamus, non antè è templo egrediamur, quàm, quantum fieri potest, horum remissionem obtinuerimus. Quin etiam dum petimus, ut nostri misereatur, rogamus, ut nos ad pretiosissimi corporis ac sanguinis sui Communionem præparet. Cùm sine ejusdem gratia dignè ipsum recipere non mereamur. Hoc specialiter suis in orationibus petit Sacerdos, quas Communioni præmittit. Qui verò Missam audit, spiritualiter communicare allaboret, & non mediocrem gratiæ SS. hujus Sacramenti partem consequetur. Quâ occasione notandum est tres hujus Sacramenti recipiendi modos considerari posse. *Primus* est solùm Sacramentalis, quando scilicet quis communicat in statu disgratiæ, & sic abominabile instar Judæ committit sacrilegium, & reum teste Paulo se facit corporis & sanguinis Domini non secus ac qui Christum crucifixerunt. *2dus* est Sacramentalis simul & spiritualis. Et hoc modo communicat quivis, qui in statu gratiæ Sacramentum hoc suscipit, & majorem vel minorem ex eo gratiam recipit pro dispositione, devotione ac præparatione, quâ ad ipsum sumendum accedit. *Tertius* est merè spiritualis, & hoc modo communicare possunt in Missa, quin imò sæpiùs per diem, fideles omnes primò eliciendo actum fidei de præsentia Christi in Sacramento & ipsum ut talem suscipere desiderando v.g. hoc vel simili affectu. Credo te hîc præsentem Domine JESU, vellem modo omnium Sancto-

rum in caelo regnantium puritatem, sanctitatem & virtutes habere ad te intra viscera mea dignè recipiendum, & jam te libenter reciperem. Sed quia modò id facere non possum, sufficit mihi hoc desiderium, quod mihi concedere dignaris, & loco actualis sumptionis modò tibi präsento hoc desiderium cum actu contritionis, & tui super omnia dilectionis. Hæc spiritualiter communicandi ratio apud pios homines admodum frequens est, & summè meritoriam esse è contrario actu patet. Sicut enim gravissimè peccaret is, qui nunquam Communionem adire proponeret. Sic qui id facere indies libenter veller existens in gratia, multum apud Deum meretur. Cùm Deus non minùs liberalis sit ad remunerandam bonam hominis voluntatem per augmentum gratiæ & correspondentis æternæ gloriæ, ac justus ad castigandum æternâ pœnâ propositum pravum hominis ipsam nunquam in Sacramento dignè sumendi, & econtra offendendi.

Præcipuus ipsius sumptionis corporis & sanguinis Domini nostri fructus est, ut ex sanctissima ejus anima & nostra una duntaxat fiat, & è sacratissimo illius corpore simul & nostro per vitæ morumque similitudinem unum corpus constituatur juxta illud Joan. 6. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo.* Hinc August. ait: *Signum, quia manducavit & bibit, si manet, & manetur, si habitat, & inhabitatur, si heret, ut non deseratur.* Variis id similitudinibus exprimitur. V.g.

sicut ferrum in fornacem igneam coniectum
 scintillantes scorias ejaculatur, molle flexile, ut
 in quamcunque formam formari queat, & to-
 tum splendens ac quasi ignis naturam habens
 efficitur. Ita quia Deus noster Hebr. 14. *Ignis
 consumens est.* Nos Christum intra nos lumen-
 tes reddimur ignei, flexiles, ardentis amore
 Dei, & scoriam inordinatorum affectuum ab-
 jicimus. Et sicut vilius metallum nobiliori per
 ignem commixtum pretium majus accipit, ita
 & nos per conjunctionem cum Christo sublima-
 mur. Hinc Matth. 6, dicit Christus: *Misit me
 vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui
 manducat me, vivet propter me.* Hoc est, sicut
 humanitas mea, quod eam Pater in una hypo-
 stasi cum verbo conjunxerit, evecta est, ut non
 aliam quam Dei personam habeat. Sic, qui me
 dignè recipit, per me victurus & gratiæ vitam
 ac divinam habiturus est. Eò collimavit Petrus
 1. Petr. 1. dicens: *Per quem Filium suum mag-
 na nobis & pretiosa promissa dedit Pater cælestis,
 ut per hæc efficiamur divina consortes nature.* Hinc
 Paulus Gal. 2. dicit: *Vivo ego jam non ego, vivit
 verò in me Christus.* Et 1. Cor. 6. *Qui adheret
 Domino, unus spiritus est.* Nec hæc unio locum
 tantum habet in anima, sed & in corpore. Et
 hinc Sacramentum Matrimonii quod facit, ut
 duo sint *in carne una.* Gen. 6. Hujus cum Deo
 unionis typus quoque est dicente Apostolo:
*Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in
 Christo & in Ecclesia.* In qua dignè Christum
 sumens fit quasi unum cum Christo corpus,
 nec

nec aliter corporis membris, oculis, lingua, auribus, &c. utitur ac Christus. Sicut enim ipse nec loquebatur, nec manibus aut pedibus utebatur, nisi prout volebat Pater caelestis, ita & Christo per Eucharistiam sumptam unitus aliter non utitur aut sensibus aut membris, quam prout Christus vult. Et hinc Apostolus 1. Cor. 6. ait: *Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? absit.* Quasi dicat, fierine potest? ut corporis mei membra, quae ob unionem cum Christo Christi membra sunt, peccando meretricis membra efficiam. Malo mori quam id facere. Haec toties celebrantes & communicantes bene ruminent.

De Benedictione Sacerdotali & Evang. S. Joannis in fine Missae.

DE orationibus post sacram hostiam & calicem sumptum vide supra, ubi actum de oratione ante Epistolam. Benedictionem Sacerdotalem in nomine Dei Patris & Filii & Spiritus S. cum intima animi devotione accipe tanquam tesseram felicis per diem successus omnium actionum tuarum. Et quod Deus tibi quoad corpus & animam in tempore & aeternitate benedicturus sit. Adverte autem non sine singulari Dei inspiratione ad Missae finem Ecclesiam nobis initium Evangelii S. Joannis proponere. Cum in illo velut brevi compendio fidei nostrae mysteria comprehensa sint. Quorum, quod particeps factus sis, singulares Deo age gratias

gratias, maximè, dum flectis genua ad myste-
riosa illa & solatio plenissima verba: *Verbum
viro factum est.*

Praxis modò adducta sive celebrandi sive au-
diendi Missam potest explicari Sæcularibus, à
Professore Discipulis, dum ad maturiorem per-
venère ætatem. Et si de una parte Missæ ad al-
teram allata ruminentur, vel etiam ex iis filum
continuarum quasi precum texatur; non su-
pererit tempus pro aliis, tempore Sacri audien-
di, precibus; & hæc absque eo, ut v. g. Rosa-
rium, Officia de B. V. Sanctis, &c. in aliud per
diem tempus transferendæ essent; cum durante
sacro sancto Missæ sacrificio mens tota in id ejus-
que contenta figenda esset. Certè mens P. N.
Claudii in constitutionibus fundata fuit, ut om-
nes nostri præprimis Scholastici tempus, dum
Sacro intersunt, meditationi potiùs tanti my-
sterii, quàm vocali alteri impenderent oratio-
ni, & nequidem Rosaria, quæ nostris injun-
guntur à Catalogo precum & in suffragiis, tem-
pore Missæ sed alio recitent. Et si, ut p. 4. con-
stit. innuitur, Superiores judicent pro ingenio-
rum ac temporum varietate (v. g. dum aliud
orandi vocaliter tempus quàm tempore Missæ
non suppetit) orationes ejusmodi nostris tem-
pore Sacri permittendas esse. Id tamen aliter
non videatur esse intelligendum, quàm ut tunc
persolvantur orationes vocales, dum Sacerdos
submissâ voce utitur. Atque hæc sunt consilia
prout contra à regulis distincta. Optimè autem
sanè faciet & unus ex nostris nondum Sacerdos
&

& secularis quivis non ineruditus, si quæ Sacerdos alitè dicit, is ea verbis conetur assequi vel affectu. Et v. g. ad *Confiteor* eliciat contritionem; & recogitet peccatum primorum parentum. Sub *Kyrie* Dei misericordiam imploret, & recolat desideria Patrum in limbo ad Messiaæ adventum anhelantium. Sub *Gloria* Christi natiuitatem, sub *Evangelio* prædicationem ejus recolat; & ipsum Christum sibi hæc illa inculcantem devotè audiat. Sub *Elevatione* crucifixionem; sub *Communione* Christi sepulturam ruminet; & spiritualiter communicet. Sub *Benedictione* demum de ascensione in cælum. Sub *Evangelio S. Joannis* de reditu Christi ad ultimum judicii diem cogitet, & congruus affectus eliciat. Tempore autem inter hæc intermediis eas preces recitet, quas per diem fortè nimium occupatus recitare non poterit. Hactenus allata serviunt laicis Sacrum audientibus. Secutura magis sunt pro Sacerdotibus. Quamquam & laici devotiores & capaciores inde magnum possint habere fructum. Quæ controversâ ratione Sacrificii Missæ nobis sunt cum Sectariis, vide p. 2. Subsect. 8. num. 4. à pag. 320. Quia autem hic contenta in Missa explicavi. Ex his & adferendis §. 3. & 4. satis colliges, quam infusa sint, quæ circa hæc ipsa in Missa contenta nobis objiciunt Adversarii. Nam primò liturgia sive Missa S. Petri in omnibus ferè cum nostra convenit testibus SS. Augustino & Ambrosio. Paucula verba addiderunt Leo I. & Greg. (autoritate eadem, quâ Apostolus I. Cor. II. ritum

ritum celebrationis Eucharisticae disposuit) nec quidquam deinceps alius. Nomina Apostolorum & Martyrum posteriore aeo addita sunt. V. Turrianum l. 3. dogmat. 2do. Quae mysteria significantur per vocem submissam elatam, extensionem, contractionem manuum, formationem crucum, indumenta Sacerdotalia, &c. videbis in sequentibus Paragraphis, quae venerationem ab omni ingenuo extorquent, licet à filiis Diaboli explodantur. 3to. Jam à primis Christianitatis temporibus Missa celebrata est in una ex linguis sacris, quam vulgus non intelligit, ad eò majorem mysterii venerationem. Dum plures formantur Cruces, praeter alia multiplices Christi perpeffos pro nobis cruciatus indicant, & dum super Christum jam sub speciebus praesentem fiunt, non benedicitur Christus, à quo omnis benedictio promanat, sed per id mortis ejus in Cruce commemoratio magis magisque inculcatur. Et dum dicit Sacerdos: *Super qua propitio, &c.* non orat; ut Deus respiciat super Christum, sed super nos sive oblationem illam, quatenus à nobis Christus offertur aeterno Patri. Demum per illa verba, quod in Missa Defunctorum Sacerdos petat, ut Deus animas eorum liberet *de profundo inferni*, Ecclesia proponit fidelibus per quandam hypotyposin periculum, in quo erant, quando luctabantur cum morte, ut tantò efficacius moveat illos ad orandum pro exutis corpore, ut, si in loco tertio, fortè inferno vicino, detineantur, ex isto in inferiore parte terrae sito carcere liberentur.

berentur. Per ista autem verba, quòd dicat Sacerdos se offerre Sacrificium Missæ pro redemptione animarum nostrarum, non derogatur cruento Christi sacrificio, per quod utique humanum genus redemptum est. Sed per hoc Ecclesia mater nostra innuit, quòd per Sacrificium incruentum Missæ maximè nobis applicetur fructus Sacrificii incruenti in Cruce, per quod Christus homines redemit. V. Bellarm. de Missa, & supra citatam Subsect. 8. p. 2. hujus *Vade mecum.*

Unum adhuc [ut videas, quàm mirabiliter sibi correspondeant figuræ Veteris legis cum figuratis novæ legis] addidisse juvat circa comestionem agni Paschalis & Cœnam ultimam, in qua & Sacramentum Eucharistiæ & Sacrificium incruentum Christus instituit. Judæi comedebant agnum Paschalem assatum. Christiani agnum immaculatum D. N. J. C. sumere debent in Eucharistiæ Sacramento corde per amorem ac caritatem erga Deum ità homines amantes penicis accenso & ardente. Judæi comedebant agnum cum amaro legumine agresti. Christiani Christum sumunt cum amara cordis contritione de peccatis. Judæi comedebant lumbis præinctis agnum. Christiani Christum sumunt cum Angelica puritate. Judæi pedibus discalceatis, Christiani cum affectibus & passionibus mortificatis. Judæi stantes cum baculo in manu instar itinerantium in terram promissionis, Christiani, velut in exilio mundi hujus constituti, terrenis omnibus spretis confortati cibo Eucha-

Eucharistico meminerunt se in statu viæ esse, & ad patriam cælestem, cujus figura erat terra promissionis, unicè anhelant.

§. 2us.

De præparatione ante Sacrum, & gratiarum actione ac recollectione post Sacrum.

QUOD Eccli 33 dicitur: *In omnibus operibus tuis præcellens esto*, id vel maximè, dum Sacrum legendum, aut sacra sub eo synaxis adeunda, observandum est; quia nullum à celebraturo aut communicaturo præ his duobus majus aut excellentius opus per totius vitæ decursum tractari potest. Inter preces vocales in maxima copia impressas maximi semper facio communes Ecclesiæ preces; & hinc ante Missam me præparaturus iis utor, quas in Missalis initio mihi offert Ecclesia, & sibi ex Script. sacra & SS. PP. adoptavit. Inter quarum persolutionem simul communionem Sanctorum sive meritorum à Sanctis Dei collectorum communicationem, & applicationem à Deo mihi expeto. Et quia Sacrificium Missæ repræsentatio est mysteriorum Vitæ, Mortis, Resurrectionis & Ascensionis D. N. J. C. in cælum. Hinc orationi [quæ pro quolibet hebdomadæ die in Missali ante Sacrum assignatur recitanda] subjungo pariter unam ex orationibus sequentibus.